

Załącznik nr 15

Charakterystyka obszaru tematycznego

Edukacja wczesnoszkolna

Spis treści

Wprowadzenie	1
I. Kluczowe elementy nauczania	2
II. Osiągnięcia.....	3
III. Kręgi tematyczne.....	5
IV. Lektury.....	6

Wprowadzenie

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje klasy I – III szkoły podstawowej. Realizowana przez dzieci przybywające z zagranicy do polskiego systemu edukacyjnego przynosi wiele korzyści dla ich rozwoju, stanowi bowiem fundament dalszego ich kształcenia i świadomego zdobywania wiedzy. Ze względu na to, że uczniowie i uczennice przybywający z zagranicy będą zdobywali wiedzę w języku polskim w szkole ważne jest, by znali językowy socjolekt szkolny, typowy dla komunikacyjnych sytuacji szkolnych i języka edukacji szkolnej. W trakcie procesu nauki w szkole uczniowie i uczennice kształtują kompetencje językowe oraz są wyposażani w wiadomości i umiejętności umożliwiające im komunikowanie się w języku polskim w sposób poprawny i zrozumiały dla rówieśników. Edukacja wczesnoszkolna realizowana jest w formie kształcenia zintegrowanego i obejmuje nie tylko językowy rozwój dziecka, ale także fizyczny, emocjonalny, społeczny i poznawczy. W każdym obszarze edukacji wczesnoszkolnej – polonistycznej, matematycznej, społecznej, przyrodniczej, plastycznej, technicznej, informatycznej, muzycznej język polski powinien być stymulowany poprzez wielokierunkową aktywność. Zadania i aktywności powinny budzić wyobraźnię oraz

pobudzać uczennice i uczniów do działania i odkrywania nowego otoczenia, zwiększając ich poczucie przynależności do środowiska szkolnego oraz integrować z lokalną społecznością. Edukacja wczesnoszkolna może dostarczać dzieciom sposobności do cieszenia się i pełnego przeżywania swojego dzieciństwa w kraju, do którego przybyły. Może dzieciom umożliwić poznawanie nowych rzeczy i ich doświadczanie oraz nauczyć, jak na nie adekwatnie reagować, zgodnie z polskimi zwyczajami i kulturą.

Edukacja polonistyczna powinna odgrywać nadrzędną rolę w edukacji elementarnej, co wiąże się z nauką komunikatywnego posługiwania się przez dzieci przybywające z zagranicy językiem ojczystym w mowie i w piśmie.

E-materiał edukacyjny z edukacji wczesnoszkolnej będzie zawierał ćwiczenia o różnym stopniu trudności odpowiadającym umiejętnościom językowym uczniów i uczennic (poziom A1, A2, B1 wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego). Przygotowanych zostanie 50 e-materiałów edukacyjnych z edukacji wczesnoszkolnej, uwzględniających kluczowe zagadnienia i treści.

I. Kluczowe elementy nauczania

W edukacji wczesnoszkolnej dla dzieci przybywających z zagranicy należy skupić się na kilku kluczowych elementach:

1. Nauce czytania i pisania - w sposób naturalny należy koncentrować uwagę dzieci przybywających do kraju na edukacji polonistycznej i jej rozwijaniu, wzbogacaniu języka mówionego oraz rozpoznawaniu, porównywaniu i odtwarzaniu znaków graficznych (liter) z uwzględnieniem ich charakterystycznych elementów. Zabawy literami i tekstami w pracy z dziećmi powracającymi z zagranicy mogą być pomocne w utrwalaniu konstrukcji gramatycznych, wzbogacaniu słownictwa i doskonaleniu wymowy. Natomiast w nauce pisania mogą być pomocne w budowaniu w dzieciach zdolności przetwarzania ruchu na obraz ruchu.
2. Kształceniu językowym - podstawowa znajomość języka polskiego powinna być pomocna dla dzieci w zrozumieniu i komunikacji z rówieśnikami oraz lokalną społecznością. Dziecko może nauczyć się formułować zdania o prostej i poprawnej strukturze, wyrażające jego myśli. Uczeń powinien nauczyć się wyrażania własnych opinii i ocen oraz odbierać i oceniać komunikaty wyrażane w różnorodnych formach.
3. Kształceniu literackim – uczeń winien nauczyć się „przekładać” język symboliczny na język wyobrażeń, czyli rozumieć czytany tekst tj.: wyodrębniać z tekstu poszczególne fakty i wydarzenia, wyodrębniać nie tylko poszczególne elementy treści, lecz również stosunki przyczynowo - skutkowych, głównej myśli danego utworu literackiego.

Spośród podanych w podstawie programowej w edukacji wczesnoszkolnej przewidywanych osiągnięć w zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności najważniejsze z punktu widzenia ucznia przybywającego do Polski i poznającego jej edukację polonistyczną istotne są:

II. Osiągnięcia

Osiągnięcia w zakresie słuchania. Uczeń:

1. słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
2. wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
3. słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
4. słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, przedstawień, świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych; przejawia zachowanie adekwatne do sytuacji; słucha tekstów interpretowanych artystycznie, szuka własnych wzorców poprawnej artykulacji i interpretacji słownej w języku ojczystym.

Osiągnięcia w zakresie mówienia. Uczeń:

1. wypowiada się wyraziście, stosując adekwatne do sytuacji techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji, tempa i siły głosu;
2. formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia;
3. wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym;
4. porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy, omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji; nadaje znaczenie i tytuł obrazom, a także fragmentom tekstów;
5. układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy;
6. recytuje wiersze oraz wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie;
7. dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy;
8. wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi.

Osiągnięcia w zakresie czytania. Uczeń:

1. czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych;
2. czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie oraz teksty drukowane;
3. wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich, ustala kolejność zdarzeń, ich wzajemną zależność, odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych, postacie główne i drugorzędne; wskazuje cechy i ocenia bohaterów, uzasadnia swą ocenę, wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera, określa nastrój w utworze;

4. odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości; byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych;
5. wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;
6. eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu;
7. wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis;
8. czyta samodzielnie wybrane książki.

Osiągnięcia w zakresie pisania. Uczeń:

1. pisze czytelnie, płynnie, zdania i tekst ciągły; sprawdza i poprawia napisany tekst;
2. układa i zapisuje opowiadanie złożone z 6–10 poprawnych wypowiedzi w ramach zagadnień opracowanych podczas zajęć; opisuje np. osobę, przedmiot, element świata przyrody na podstawie własnych obserwacji lub lektury;
3. pisze notatkę, życzenie, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list; zapisuje adres nadawcy i odbiorcy; pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe;
4. pisze z pamięci i ze słuchu; przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć;
5. stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu, zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne;
6. porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery;
7. zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące różnych dyscyplin naukowych;
8. stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów, książek, poznanych nazw geograficznych, imion i nazwisk;
9. układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności, układa i zapisuje plan wypowiedzi.

Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego. Uczeń:

1. wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach samogłoski i spółgłoski;
2. rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych;
3. przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone;
4. rozróżnia rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i stosuje je w poprawnej formie;
5. rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym;
6. łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdanie pojedyncze i zdanie złożone;
7. odróżnia i nazywa utwory wierszowane oraz pisane prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, listem, życzeniami, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem.

Osiągnięcia w zakresie samokształcenia. Uczeń:

1. podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego;
2. korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania;
3. wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

III. Kręgi tematyczne

1. Ja i moi bliscy:
  - podstawowe informacje o sobie (imię, nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania),
  - wygląd zewnętrzny,
  - umiejętności i zainteresowania,
  - emocje, marzenia, świat wyobraźni,
  - najbliższa rodzina,
  - przyjaciele, koledzy.
2. Dom i otoczenie:
  - dom (pomieszczenia, meble),
  - zabawki,
  - podwórko, plac zabaw,
  - ciekawe miejsca.
3. Życie codzienne:
  - kalendarz (miesiące, dni tygodnia, godziny, pory dnia),
  - podstawowe czynności dnia codziennego,
  - moja klasa i obowiązki szkolne,
  - gry, zabawy, koła zainteresowań,
  - żywienie (artykuły spożywcze, posiłki i potrawy),
  - zakupy (kupowanie, sprzedawanie, cyfry i liczby),
  - usługi (np. biblioteka),
  - ubranie (części garderoby).
4. Zdrowie i sport:
  - najważniejsze części ciała,
  - czystość i schludność,
  - samopoczucie,
  - umiejętności sportowe.
5. Podróże i turystyka:

- wakacje,
  - ciekawostki turystyczne,
  - komunikacja lokalna.
6. Środowisko naturalne:
- pogoda, pory roku,
  - rośliny i zwierzęta,
  - ekologia i ochrona przyrody.
7. Technika, media:
- domowe urządzenia techniczne,
  - telewizja, radio,
  - bezpieczny Internet.
8. Widza o Polsce:
- symbole narodowe,
  - znani Polacy,
  - święta i zwyczaje.
9. Język nauki:
- podstawowe terminy z zakresu wiedzy o języku,
  - podstawowe terminy z zakresu wiedzy o literaturze,
  - podstawowe terminy historyczne i geograficzne.

IV. **Lektury**

obowiązkowe

- Władysław Bełza, Katechizm polskiego dziecka;
- Jan Brzechwa, Wiersze dla dzieci (wybór);
- Julian Tuwim, Wiersze dla dzieci (wybór);
- Józef Wybicki, Mazurek Dąbrowskiego (dwie pierwsze zwrotki);
- Kornel Makuszyński, Marian Walentynowicz, Przygody Koziołka Matołka.
- Legendy: O Lechu, Czechu i Rusie; O Piaście Kołodzieju; O smoku wawelskim; O Warsie i Sawie; O hejnale krakowskim.

uzupełniające (we fragmentach/całości, do samodzielnego lub wspólnego czytania/słuchania)

- Justyna Bednarek, Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych);
- Waldemar Cichoń, Cukierku, ty łobuzie;
- Grzegorz Kasdepke, Detektyw Pozytywka;
- Leszek Kołakowski, Kto z was chciałby rozweselić pechowego nosorożca?;
- Barbara Kosmowska, Dziewczynka z parku;

- Maria Krüger, Karolcia;
- Marcin Pałasz, Sposób na Elfa;
- Joanna Papuzińska, Asiunia;
- Danuta Parlak, Kapelusz Pani Wrony;
- Roman Pisarski, O psie, który jeździł koleją;
- Janina Porazińska, Pamiętnik Czarnego Noska;
- Maria Terlikowska, Drzewo do samego nieba;
- Barbara Tylicka, O krakowskich psach i kleparskich kotach.
- Polskie miasta w baśniach i legendach;
- Danuta Wawiłow, Najpiękniejsze wiersze;
- Łukasz Wierzbicki, Afryka Kazika;
- Łukasz Wierzbicki, Dziadek i niedźwiadek;
- Wybrane polskie komiksy, np.: Henryk Jerzy Chmielewski, Tytus, Romek i A'Tomek (do wyboru);
- Janusz Christa, Kajko i Kokosz (do wyboru).